

Koulukuljetussääntö ja kouluteiden turvallisuusluokittelu

477/08.01.01/2021

Sivistyslautakunta 14.09.2021 § 23

Kasvatus- ja sivistyslautakunta on käsitellyt Mäntsälän kunnan vaarallisten teiden luokittelua edellisen kerran kokouksessaan 13.4.2021. Lautakunta ei tässä kokouksessa tehnyt muutoksia Linjatien vaarallisuusluokitukseen: välillä moottoritie E75 – Ohkolantie tie on vaarallinen esikoululaisista 6. vuosiluokan oppilaisiin ja Ohkolantieltä Hyvinkään suuntaan ainoastaan esikoululaisille.

Sivistyslautakunta on kokouksessaan 17.8.2021 keskustellut Linjatien turvallisuudesta ja turvallisuusluokituksen käsittelystä seuraavassa Sivistyslautakunnan kokouksessa. Turvallisuusluokittelun tarkastelun tarve liittyy Etelä-Mäntsälän yläluokkien oppilaiden koulunkäyntiin Tuusulassa Kellokosken koulun yläluokilla.

Mäntsälän ja Tuusulan kunnat ovat solmineet koulusopimuksen, jonka mukaisesti Etelä-Mäntsälän oppilaaksiottoalueen yläluokkien oppilaiden lähikoulu on ensisijaisesti Tuusulan kunnan Kellokosken koulu. Sopimus on astunut voimaan 1.8.2017 vuosiluokan 7 oppilaiden osalta, voimaantulo 8. ja 9. luokkien oppilaille porrastetusti vuosina 2018 ja 2019. Koulusopimuksen mukaisesti syntyvät kustannukset korvataan kotikuntajärjestelmän kautta. Koulusopimuksessa ei määritellä erikseen koulukuljetuksista, vaan niissä noudatetaan perusopetuslaissa säädettyä. Lisäksi Tuusulan kunta tarkentaa omien koulujensa oppilaiden koulukuljetusten periaatteet ja koulukuljetusjärjestelyt.

Ennen Tuusulan kunnan kanssa solmittua koulusopimusta alueen oppilaat opiskelivat perusopetuksen yläluokkien oppimäärän Mäntsälän kunnan keskusta-alueella, joko Riihenmäen tai Ehnroosin koulussa. Tuolloin oppilaat kävelivät itsenäisesti joko Eteläisen pikatien (E140) tai Ohkolantien varteen linja-autopysäkeille. Sama käytäntö on jatkunut Tuusulasopimuksen astuttua voimaan. Tuusulan kunta on järjestänyt alueen oppilaiden koulukuljetukset Kellokosken kouluun omien periaatteidensa mukaisesti kuten Mäntsälän kunta aikaisemmin oppilaiden kulkiessa keskusta-alueelle.

Mikäli teiden vaarallisuusluokitukseen puututaan, tulee mahdollisia luokitusmuutoksia tarkastella koko kunnan alueen näkökulmasta.

Omavastuukävelymatka

Kasvatus- ja sivistyslautakunta on käsitellyt Mäntsälän kunnan koulukuljetussääntöä edellisen kerran kokouksessaan 13.4.2021. Kasvatus- ja sivistyslautakunta päätti tuolloin muutoksista omavastuukävelymatkoihin. 1.8.2021 voimaan astuneen koulukuljetussäännön mukaisesti kuljetusoppilaan omavastuukävelymatka on yhteen suuntaan enintään:

- esiopetusoppilaalla 1,0 km
- 1.-3 lk. oppilaalla 2,0 km
- 4 - 6 lk. 3,0 km
- 7 - 9 lk. 5,0 km.

Opetushallituksen Koulukuljetusoppaassa (2021) todetaan kunnan kuljetusperiaatteista ja koulukuljetusten yhteyshenkilöstä seuraavasti:

Useimmissa kunnissa on koottu kuljetuskäytänteet, joissa todetaan koulukuljetusten järjestämisestä perusopetuslakia tarkemmin. Periaatteiden avulla varmistetaan oppilaiden yhdenvertainen kohtelu koulukuljetuksia koskevissa asioissa.

Kunta seuraa koulukuljetusten laatua ja toteutumista sopimusaikana. Kunnat määrittelevät yhteyshenkilön, johon vanhemmat ja koululaisautonkuljettajat voivat olla yhteydessä. Koulukuljetuksista kannattaa kerätä palautetta huoltajilta ja oppilailta esimerkiksi kyselyillä. Tarvittavia tarkistuksia tai muutoksia kuljetuksiin on hyvä suunnitella yhteistyössä eri osapuolten kanssa. Huoltajilla ja oppilailla on paljon kokemustietoa, jota koulukuljetusten suunnittelussa ja kehittämisessä kannattaa hyödyntää. Monet ongelmat voidaan välttää, kun vuorovaikutus on avointa ja yhteistyötä tehdään. Myöskään positiivista palautetta ei tule unohtaa. Sitä on tärkeä antaa niin opetuksen järjestäjille, liikennöitsijöille ja koululaisautonkuljettajille kuin myös kouluille ja oppilaille silloin, kun koulukuljetus toimii hyvin.

(<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Koulukuljetusopas.pdf> 30.8.2021)

Syksyn 2021 aikana Mäntsälässä on käyty keskustelua omavastuukävelymatkan mittausperiaatteiden tulkinnasta. Mäntsälän kunnan koulukuljetussäännön määrittelemiä omavastuukävelymatkoja on aikaisemmin tulkittu siten, että yhdensuuntainen omavastuukävelymatka tarkoittaa lihasvoimin kuljettua matkaa oppilaan kotoa noutopaikalle. Tämä matka määritellään koulukuljetussäännössä 1 km:n tarkkuudella. Omavastuukävelymatkan tarkalla määrittelyllä on tavoiteltu kunnan oppilaiden yhdenvertaista kohtelua vuosiluokittain.

Syksyn 2021 aikana yksittäiset huoltajat ovat esittäneet tulkinnan, että yhdensuuntaisen omavastuukävelymatkan tulisi katsoa muodostuvan kokonaisuudesta, johon kuuluvat kaikki oppilaan ottamat askeleet koulumatkan aikana. Tämä tulkinta haastaa erityisesti mahdollisuuden oppilaiden yhdenvertaiseen kohteluun ja tuottaa vaikeuden myös koulumatkan pituuden määrittelyyn, sillä esimerkiksi jo matkasuunnan vaihtuminen kouluun tultaessa ja sieltä kotiin palattaessa aiheuttaa muutoksen koulumatkan ja omavastuukävelymatkan pituuteen (pysäkit sijaitsevat tyypillisesti eri puolilla tietä ja ne sijaitsevat tyypillisesti viistosti toisiaan kohden).

Kevään 2021 kasvatus- ja sivistyslautakunnan käymissä keskusteluissa ei ilmennyt tarvetta omavastuukävelymatkan mittaamisen uudelleenmäärittelyyn, vaan lautakunta käsitteli ainoastaan omavastuukävelymatkan pituuden muuttamista.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päätti 13.4.2021 kokouksessa käsitellessään seuraavasti:

Puheenjohtaja totesi lisäksi keskustelun perusteella kasvatus- ja sivistyslautakunnan yksimielisesti päättäneen esittelijän esityksen mukaisesti, että koulukuljetussääntöön ja vaarallisten teiden luokitteluun liittyvää työskentelyä jatketaan ja että työskentelyssä huomioidaan selonteossa esille nousseet koulukuljetussäännön ja vaarallisten teiden luokittelun tärkeimmät muutostarpeet.

Lautakunta merkitsi tiedoksi koulukuljetustyöryhmän selonteon, mutta ei tehnyt selonteon pohjalta muutoksia koulukuljetussääntöön eikä vaarallisten teiden luokitteluun. Lautakunnan jäsenet tekivät vastaehdotuksia koulukuljetussääntöön, jotka liittyivät oppilaiden omavastuumatkoihin ja teiden vaarallisuusluokitteluihin. Nämä muutokset hyväksyttiin äänestysten jälkeen.

Koulukuljetuksia koskevat muutokset kannattaa tehdä niin, että ne astuvat voimaan uuden lukuvuoden alussa, jotta jo alkaneet kuljetukset sujuvat mahdollisimman hyvin ja vältetään sekaannusta aiheuttavilta muutoksilta.

(Valmistelija / lisätietoja: opetuksen asiantuntija Leena Lemiläinen-Honkanen, sähköposti leena.lemilainen-honkanen(@)mantsala.fi ja palvelualuejohtaja Timo Ahvo, sähköposti timo.ahvo(@)mantsala.fi)

Palvelualuejohtajan päätösesitys:

Sivistyslautakunta päättää, että koulukuljetuksen omavastuumatka tulkitaan niin, että se lasketaan oppilaan kotiportilta oppilaan noutopaikkaan.

Sivistyslautakunta päättää käsitellä koulukuljetussääntöä ja vaarallisten teiden luokittelua tammikuussa 2022 ja ohjeistaa ottamaan huomioon palautteet, jotka on saatu vaarallisten teiden luokitteluun ja koulukuljetussääntöön.

Käsittely:

Käsittelyn aikana jäsen Päivi Koski esitti, että matka oppilaan jättöpaikalta kouluun lasketaan mukaan oppilaan omavastuumatkaan. Sivistyslautakunnan jäsenet kannattivat esitystä.

Käsittelyn aikana jäsen Eerik Brusila esitti, että Linjatie luokitellaan lisääntyneen raskaan liikenteen vuoksi vaaralliseksi myös luokille 7-9. Sivistyslautakunnan jäsenet kannattivat esitystä.

Päätös:

Sivistyslautakunta päätti yksimielisesti käsitellä koulukuljetussääntöä ja vaarallisten teiden luokittelua tammikuussa 2022 ja ohjeistaa ottamaan huomioon palautteet, jotka on saatu vaarallisten teiden luokitteluun ja koulukuljetussääntöön.

Lisäksi sivistyslautakunta päätti, että matka oppilaan jättöpaikalta kouluun lasketaan mukaan oppilaan omavastuumatkaan.

Lisäksi sivistyslautakunta päätti, että Linjatie luokitellaan vaaralliseksi myös luokille 7-9.